

IN MEMORIAM

Prof. Antun Takšić

(1909 - 1992)

Profesor Antun Takšić, naš istaknuti geolog, poznati i uvaženi stručnjak u oblasti geologije ugljena i kvarternih naslaga i dugogodišnji pedagog, preminuo je 16. srpnja 1992. godine u Zagrebu. Pisati o liku profesora Takšića, njegovom životnom putu, njegovim željama, stvaralaštvu i životnoj viziji nije moguće, a da ne evociramo njegov nadasve izuzetan curriculum vitae.

Profesor Takšić rođen je 21. srpnja 1909. godine u Vinkovcima. Pučku školu i Klasičnu gimnaziju završio je 1929. godine u rodnom mjestu, a iste godine upisuje Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu XII grupu predmeta i to: fiziku, geofiziku, astronomiju, višu matematiku, geologiju, mineralogiju, petrografiju, paleontologiju, a kao glavni predmet fizikalnu geografiju. Ovakav nastavno-znanstveni spektar utjecao je vrlo rano na životno usmjerenje profesora Takšića, pa je već na drugoj godini studija napisao svoju prvu znanstvenu raspravu iz područja kvartarne hidrologije pod naslovom "Rvenica, vodena veza međ Vukom i Bosutom", objavljenu u Hrvatskom geografskom glasniku, 4, 1932. godine. Diplomirao je s odličnim uspjehom 1934. godine.

Svoju prvu državnu službu obavljao je u razdoblju od 1937 - 1941. godine kao profesor na Realnoj gimnaziji u Vinkovcima, da bi 1941. godine na vlastiti zahtjev bio premješten u Zavod za istraživanje zemlje u Zagrebu, u kojem su mu bile omogućene povoljne prilike za znanstveno - istraživački rad na geologiji ugljena i bituminoznih škriljavaca. Nastojeći što uspješnije ovladati ostalim geološkim disciplinama, ponajviše stratigrafijom, tektonikom, paleontologijom i geološkim kartiranjem, zapošljava se u Hrvatskom državnom geološkom zavodu u Zagrebu, a 25. 05. 1944. godine pred Ispitnim povjerenstvom Ministarstva narodne prosvjete polaže ispit za geologa iz struke

Geologija s paleontologijom.

Rat od 1941-1945. godine onemogućavao je profesoru Takšiću terenska geološka istraživanja. Zato je u tom vremenu sav svoj rad i daljnje usavršavanje posvetio teoretskoj obradi i interpretaciji do tada postignutih rezultata geoloških istraživanja na proučavanju geološke građe na području Hrvatske.

U razdoblju od 1945 - 1947. godine profesor Takšić bavi se tada vrlo obimnim geološkim istraživanjima kaolinških glina i ugljena, a svojim iskustvom i sugestijama sudjeluje u poslovima reorganizacije Geološkog zavoda koji 1947. godine dobiva naziv Geološko - rudarski institut Ministarstva industrije i rudarstva. Njegovi prijedlozi o ustroju Instituta već tada daju znanstvenu fizionomiju ovoj geološkoj ustanovi s vrlo detaljnim i razrađenim znanstveno stručnim programom. Tako 1947. godine izlazi iz tiska prvi svezak "Geološkog vjesnika", glasila Geološko - rudarskog instituta Ministarstva industrije i rudarstva NR Hrvatske, s objavljenih 13 znanstveno-stručnih rasprava iz područja paleontologije, stratigrafije, tektonike, petrologije i rudnih ležišta, kojeg je uredio sam prof. Takšić. Time se on uključuje u poslove uređivačke politike znanstvenih publikacija i edicija, što mu je u budućem radnom vijeku bila i dijelom profesionalna orijentacija, a naročito u dugom vođenju knjižničkog fonda Instituta.

Rješenjem Generalne direkcije za proizvodnju i preradu nafte Vlade FNRJ prof. Takšić je premješten u poduzeće "Proizvodnja nafte u Donjoj Lendavi". Tamo sa prekidima zbog bolesti radi od 15. IX 1949 do 18. IX 1950., kada se na svoj zahtjev vraća u Zavod za geološka istraživanja NR Hrvatske u Zagrebu.

Od tada pa sve do svojeg umirovljenja, radni vijek prof. Takšića bio je vezan uz Zavod za geološka istraživanja u Zagrebu, gdje je kao geolog u zvanju višeg stručnog suradnika od 1950. pa do 1976. godine obavljao funkcije šefa Odsjeka za ugljen, bibliotekara, šefa službe stručnih fondova, a obnašao je i dužnost direktora zajedničkih službi Geološkog zavoda u Zagrebu.

Kroz to vrijeme, svoj istraživački rad prof. Takšić je posvetio geologiji ugljena i bituminoznih stijena. Izradio je, a dijelom i objavio, 175 stručnih studija, elaborata i znanstvenih radova. Znanstveni opus je završio objavljivanjem udžbenika "Geologija za građevinare", vrijednim djelom i priručnikom iz područja inženjerske geologije. Osim toga objavio je i velik broj popularnih članaka i napisao u časopisima "Priroda", "Naša rudna bogatstva" i dr.

Od 1961. do 1974 god. prof. Takšić bio je tehnički urednik "Geološkog vjesnika". U tom razdoblju mnogo je doprinio svojim lektorskim i prevodilačkim radovima u stručnim i znanstvenim edicijama i periodikama iz područja geologije kvartarnih naslaga, ugljena, bituminoznih stijena i inženjerske geologije.

Veliko znanje i iskustvo primijenio je i u pedagoškom radu. Od 1973. godine predavao je kao honorarni viši predavač na Rudarsko - geološko - naftnom i Prirodoslovno - matematičkom fakultetu kolegije "Geologija ugljena i bituminoznih stijena" i "Geologija kvartara s geomorfologijom", a na Visokoj tehničkoj građevinskoj školi u Zagrebu kao honorarni redovni profesor kolegij "Geologija za građevinare".

U svojim znanstvenim, stručnim i pedagoškim radovima nastojao je geologiju približiti praksi i praktičkoj primjeni. Ostavio nam je bogatu i opsežnu dokumentaciju i komparativne materijale kao temelj i obvezu za daljnji rad i unapređivanje geologije, a njegova spremnost da mladim kolegama prenese osnovna znanja i pruži nesebičnu pomoć u radu, istaknuli su izuzetne pedagoške i ljudske kvalitete po kojima je uvijek bio cijenjen i poštivan u našoj sredini.

Oprostili smo se od našeg prof. A. Takšića kao kolege, prijatelja i nadasve dobrog čovjeka, no njegov stručni i znanstveni opus vrijedna je i trajna ostavština sadašnjim i budućim generacijama geologa.

Neka mu je velika hvala i vječna slava!

Dean Bošković

Popis objavljenih radova Prof. Antuna Takšića

1. Rvenica, vodena veza med Vukom i Bosutom (Die Rvenica, eine gelegentliche hydrographische Verbindung zwischen der Vuka und Bosut).- Hrv. geogr. glasnik, 4, 279-286, Zagreb, 1932.
2. O ugljenu.- Priroda, 32/9-10, 228-235, Zagreb, 1942.
3. Rudarstvo i talioničarstvo u Hrvatskoj kroz vjekove.- Priroda, 32/7-8, 151-154, Zagreb, 1942.
4. Pripoviest o pisaćoj kredi.- Priroda, 34/1-3, 29-35, Zagreb, 1944.
5. Geologija i geomorfologija istočnog dijela Požeške gore.- Vjesnik Hrv. Drž. geol. zav. Hrv. drž. geol. muz., 2/3, 28-36, Zagreb, 1944.
6. Postanak kanala La Manche.- Priroda, 34/4-6, 68-73, Zagreb, 1944.
7. O ugljonosnim naslagama na sjeverozapadnim padinama Kalničke gore.- Geol. vjesnik, 1, 6-10, Zagreb, 1947.
8. Prinos poznavanju prapora istočne Hrvatske (Contribution to the knowledge of loess in eastern Croatia).- Geol. vjesnik, 1, 202-231, Zagreb, 1947.
9. Prinos poznavanju gornjokarbonske flore Golice, Karavanke. (Contribution to the knowledge of the Upper Carboniferous flora from the Golica, Karavanken-mountains).- Geol. vjesnik, 1, 232-240, Zagreb, 1947.
10. Pliocenske naslage okolice Novske i Nove Gradiške. (Die pliozane Ablagerungen bei Novska und Nova Gradiška).- Geol. vjesnik, 5-7, 149-184, Zagreb, 1951-53.
11. Dr. Fran Šuklje (Nekrolog s popisom radova).- Geol. vjesnik, 5-7, 415-419, Zagreb, 1951-53.
12. Napredak u kvaliteti bušenja u Zagorskom lignitnom bazenu.- Naš rad, 3/2-3, 29-30, Zagreb, 1955.
13. Naša rudna bogatstva. Zemno ulje I.- Robni promet, 6/2, 116-120, Zagreb, 1955.
14. Naša rudna bogatstva. Zemno ulje II.- Robni promet, 6/3, 191-195, Zagreb, 1955.
15. Naša rudna bogatstva. Zemno ulje III.- Robni promet, 6/4, 286-290, Zagreb, 1955.
16. Naša rudna bogatstva (ugljen) I.- Robni promet, 6/5-6, 381-385, 2 sl., Zagreb, 1955.
17. Naša rudna bogatstva (ugljen) II.- Robni promet, 6/11-12, 468-472, 6 sl., Zagreb, 1955.
18. Naša rudna bogatstva (ugljen) III.- Robni promet, 7/1-3, 57-61, Zagreb, 1956.
19. Naša rudna bogatstva (ugljen) IV.- Robni promet, 7/4, 168-171, Zagreb, 1956.
20. Istražna bušenja u Konjšćinskom bazenu.- Naš rad, Zagreb, 1956.
21. Prof. Marko Margetić (Nekrolog s popisom radova).- Geol. vjesnik, 8-9, 247-249, Zagreb, 1956.
22. Geološka struktura donjeg Zagorja.- U: Kotar Krapina. Regionalni prostorni plan II. I Analiza postojećeg stanja. 1. Prirodni uvjeti. Urbanist. inst. NR Hrvatske, 7-12, Zagreb, 1958.
23. Mišljenje o potrebnim istražnim radovima na sektoru rudarstva.- U: Kotar Krapina. Regionalni prostorni plan II. III Perspektivni program. Urbanist. inst. NR Hrvatske, 89-93, Zagreb, 1958.
24. Pedesetogodišnjica geološke službe u Hrvatskoj. 1909-1959.- Geol. vjesnik, 13, 219-221, Zagreb, 1960.
25. Prof. Dragutin Anić. Nekrolog s popisom publikacija.- Geol. vjesnik, 15/2, 519-523, Zagreb, 1963.
26. Uz pedesetogodišnjicu Instituta za geološka istraživanja u Zagrebu.- Savez stud. Tehnol. fak., 8. skok preko kože, 35-40, Zagreb, 1964.
27. Tektonika gornjooligocenskih naslaga sjeverozapadne Hrvatske (Die Tektonik der oberoligozane Ablagerungen des nordwestlichen Kroatien).- Acta geol., 5, 269-288, Zagreb, 1965.
28. Profesor Ivo Bolčić.- Geol. vjesnik, 19, 189, Zagreb, 1966.
29. Das Braunkohlenlager von Mursko Središće (Ugljeno ležište Mursko Središće).- Geol. vjesnik, 20, 303-315, Zagreb, 1967.
30. Die Vertebratenfauna aus dem Goručital bei Sinj.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., (A), 13/3-4, 74-75, Zagreb, 1968.
31. Ležište ugljena Mišulinovac. (Das Kohlenlager Mišulinovac).- Geol. vjesnik, 21, 367-377, Zagreb, 1968.
32. Geologija za građevinare.- Viša tehnička grad. škola Zagreb, III + 249, 185 sl., Zagreb, 1969.
33. Pregled geološke grade Slavonije. (A survey of the geologic structure of Slavonia).- Zbornik radova I znanstv. sabora Slavonije i Baranje, 127-153, Osijek, 1970.
34. Geologija za građevinare. II prošireno i nadopunjeno izdanje.- Viša tehnička grad. škola Zagreb, IV + 310, Zagreb, 1973.